cerdotibus. De quibus cf. quae Wilson ad calcem libri: '*Mémoire sur l'Inde, par M. Reinaud,*' p. 391 sqq. disseruit. Locos maxime memorabiles exscripsi. (आदित्योऽरुणं प्रत्युवाच) प्रियव्रतसुतो राजा शाकद्वीपमहीपतिः । तेन मे कारितं दिव्यं विमानप्रतिमं गृहं । तस्मिन्द्वीपे तदात्मीये दिव्यं शैलमयं महत् ॥ स ममार्चां कारयित्वा कांचनीं लक्षणान्वितां । प्रतिष्ठापनाय वै तस्याश्चिंतयामास सुव्रत ॥ कृतमायतनं श्रेष्ठं तथेयं प्रतिमा कृता । को वै प्रतिष्ठापयिता देवमर्कं शुभालये ॥ एवं संचिंतयित्वा तु जगाम शरणं मम । भक्तिं तस्यानुसंचिंत्य खगारु पार्थिवस्य तां ॥ गतोऽहं दर्शनं तस्य उक्तं चापि मया खग । किं चिंतयसि राजेंद्र कुतश्चिंता समागता ॥ ब्रूहि यत्ते हृदि प्रौढं चिंताकारणमागतं । संपादयिष्ये तत्सर्वं विमना भव मा नृप ॥ अत्यर्थं दुष्करमपि करिष्ये नात्र संशयः । इत्युक्तः स मया राजा इदं वचनमुक्तवान् ॥ द्वीपे ऽस्मिन्देवदेवेश कृतमायतनं तव । मया भक्त्या जगन्नाथ तथेयं प्रतिमा कृता ॥ प्रतिष्ठां कारये केन तव देवालये खग । ये तु संति त्रयो वर्णा द्वीपेऽस्मिन् क्षत्रियादयः ॥ ते मयोक्ता न कुर्वंति प्रतिष्ठां तव कृत्स्नशः । न चाथर्वा जगन्नाथ ब्राह्मणो नात्र विद्यते ॥ तेनेयमागता चिंता हृदि शल्यं तथार्पितं । ततो मयोक्तो राजासौ वैनतेय वचः शुभं ॥ एवमेतन्न संदेहो यथा तूक्तं नराधिप । क्षत्रियादित्रयो वर्णा द्वीपेऽस्मिन्नात्र संशयः ॥ तेऽत्र नार्हंति मे पूजां न प्रतिष्ठां कदाचन । तस्मात्ते श्रेयसे राजन् प्रतिष्ठायात्मनस्तथा ॥ सृजामि प्रथमं वर्णं मगसंज्ञमनौपमं । इत्युक्त्वा तमहं वीर राजानं खगसत्तम ॥ जगाम परमां चिंतां तस्य कार्यस्य सिद्धये ॥ अथ मे चिंतयानस्य मच्छरीराद्विनिःसृताः । शशिकुंडेंदुसंकाशाः संख्ययाष्टौ महाबलाः ॥ पठंतश्चतुरो वेदान् सांगोपनिषदः खग । कषायवाससः सर्वे करंडांबुजधारिणः ॥ ललाटे तिलकौ द्वौ तु द्वौ चान्ये (sic) वक्षसस्तथा । किरणाभ्यां तथा द्वौ तु पादाभ्यामपरौ तथा ॥ अथ तेऽष्टौ महात्मानः सर्वे प्रणतकंधराः । पितरं मन्यमाना मामिदं वचनमब्रुवन् ॥ तात तात महादेव लोकनाथ जगत्पते । किमर्थं भवता सृष्टा वयं देव स्वदेहतः ॥ ब्रूहि सर्वं करिष्याम आदेशं भवतोऽखिलं । पितास्माकं भवान्देवो वयं पुत्रा न संशयः ॥ इत्युक्तवंतस्ते सर्वे मयोक्ता देवसंभवाः । प्रियव्रतसुतो योऽयमस्य वाक्यं करिष्यथ ॥ स चाप्युक्तो मया राजा शाकद्वीपाधिपः खग । य एते मत्सुता राजन् मगा ब्राह्मणसत्तमाः ॥ कारयाशु प्रतिष्ठां मे सैर्वैरेतैर्महीपते । कारयित्वा प्रतिष्ठां तु ममार्चाया नराधिप ॥ पश्चादायतनं सर्वमेषामर्पय पूजने । एते मत्पूजने योग्याः प्रतिष्ठायां च सर्वशः ॥ समर्प्य नापहर्तव्यं भोजकेभ्यः कदाचन । सर्वमायतनाद्यं तु गृहक्षेत्रादिकं च यत् ॥ धनधान्यादिकं राजन् यन्ममायतने भवेत् । तत्सर्वं भोजकेभ्यस्तु दातव्यं नात्र संशयः ॥ धनधान्यसुवर्णादि गृहक्षेत्रादिकं च यत् । यन्मदीयं भवेत्किंचित्सग्रामनगरं क्वचित् ॥ तस्य सर्वस्य राजेंद्र मदीयस्य समंततः । अधिपा भोजकाः स्युर्वै नान्ये विप्रादयो नृप ॥ यथाधिकारी पुत्रस्तु पितुर्द्रव्यस्य वै भवेत् । तथा मदीयवित्तस्य भोजका स्युर्न संशयः ॥ इत्युक्तेन मया राज्ञा तेन सर्वं प्रवर्तितं । कारयित्वा प्रतिष्ठां तु दत्वा सर्वस्वमेव हि ॥ भोजकेभ्यः खगश्रेष्ठ ततो हर्षमवाप्तवान् । एवमेते मया सृष्टा भोजका गरुडाग्रज ॥ अहमात्मा तथान्येषां सर्वे सुमनसस्तथा । मत्पुत्रेति (?) ममाज्ञेयास्तथाभ्यर्हिताः (?) सदा ॥ तस्मात्तेभ्यः प्रदातव्यं न हर्तव्यं कदाचन । भोजकात्स्वं हरेद्यस्तु लोभाद्द्वेषादथापि वा ॥ स याति नरकं घोरं तामिस्रं शाश्वतीः समाः । तस्माद्ग्रामादिकं द्रव्यं यत्किंचिन्मम विद्यते ॥ तत्सर्वं भोजकस्वं हि पितृपर्यागतं मतं । भोजकश्च भवेद्यादृक् तत्ते वच्मि खगेश्वर ॥ समयान्पालयेद्यस्तु स्वानुष्ठानपरः सदा । वेदाधिगमनं पूर्वं दारसंग्रहणं तथा ॥ अव्यंगधारणं नित्यं तथा त्रिषवणं स्मृतं । पंचकृत्वः सदा पूज्यो अहं रात्रौ दिने तथा ॥ वेदब्राह्मणदेवानां निंदा कार्या न वै क्वचित् । नान्यदेवप्रतिष्ठा तु कार्या वै भोजकेन तु ॥ ममापि च न कर्तव्या तेन एकाकिना क्वचित् । सर्वमेव निवेद्यं तु अश्नीयाद्भोजकः सदा ॥ न भुंजीत गृहं गत्वा शूद्रस्य गरुडाग्रज । शूद्रोच्छिष्टं प्रयत्नेन सदा त्याज्यं हि भोजकैः ॥ येऽश्नंति भोजका नित्यं शूद्रान्नं शूद्रवेश्मनि । ते मां पूज्य फलं मत्तः कथं प्राप्स्यंति खेचर ॥ गत्वा गृहं तु शूद्रस्य न भोक्तव्यं कदाचन । गृहागतं च शूद्रान्नं न च त्याज्यं (?भोज्यं) कथंचन ॥ आध्मातव्यो (adhmá° D.) ऽंबुजो नित्यं भोजकेनाग्रतो मम । सकृत्प्रवादिते शंखे मम प्रीतिर्हि जायते ॥ यस्मा ‾ न्नात्र संदेहः पुराणश्रवणात्तथा । तस्माच्छंखं सदा वाद्यं भोजकेन प्रयत्नतः ॥ तस्येयं परमा वृत्तिर्नैवेद्यं यन्मदीयकं । नाभोज्यं (नो भोज्यं D.) भुंजते यस्मात्तेनासौ भोजको मतः ॥ भोजयंति च मां नित्यं तेन ते भोजका मताः । अव्यंगं च प्रयत्नेन धार्यं शुद्धिकरं परं ॥ अव्यंगहीनो ह्यशुचिर्भोजकः स्यान्न संशयः । यस्तु मां भोजयेद्वीर अव्यंगेन विना खग ॥ न तस्य संततिः स्याद्वै न चाहं प्रीतिमान्भवे । मुंडनं शिरसः कार्यं न तु कूर्चस्य सुव्रत ॥ etc. Fol. 103ª. Dípamáhátmyam. Fol. 109ª. Ṣámba Solis jussu Ṣámbapurím urbem ad Chandrabhágae ripam condit. Fol. 111ª. Solis templum quo modo aedificandum et ornandum sit, refertur. Fol. 112ª. Solis statuae conficiendae ratio. Fol. 114ª. De templi dedicatione. Fol. 116ª. Ritus cum statua in templo ponenda conjuncti (adhivásana). Fol. 118ª. De vexillis, quibus templum ornandum est. Fol. 120ª. Ṣámba, primum Gauramukha, Ugrasenae sacrifice, deinde Sole ipso consulto, Magos sacrifices instituit: गौरमुख उवाच ॥ मगाय संप्रयच्छ त्वं पुरमेतच्छुभं विभो । तस्याधिकारो देवस्य देवतानां च पूजने ॥ शांब उवाच ॥ कोऽयं मगेति ते प्रोक्तः क्व चासौ वसते विभो । कस्य पुत्रो द्विजश्रेष्ठ किमाचारः किमाकृतिः ॥ गौरमुख उवाच ॥ योऽयं मगेति वै विप्रो ममशोदित्योर्द्विजातयः (?) । निक्षुभाग्निसुतो वीर आदित्यात्मज उच्यते ॥ शांब उवाच ॥ कथं स निक्षुभापुत्रः कथं वीरसुतस्तथा (?) । कथं चादित्यतनयो मगोऽसौ उच्यते पुनः ॥ गौरमुख उवाच ॥ मानुषत्वं गता देवी निक्षुभा किल यादव । गता शापमवाप्येह भास्कराल्लोकपूजितात् । गोत्रं मिहिरमित्याहुर्व्रतं वै ब्राह्ममुत्तमं ॥ ऋज्वाह्वो नाम कर्मात्मा ऋषिरासीत्पुरानघ । तस्यात्मजा समुत्पन्ना निक्षुभासौ वरांगना ॥ रूपेणाप्रतिमा लोके हावनी नाम नामतः । पितुर्नियोगात्सा कन्या विहरेज्जातवेदसं ॥ विहरंत्या[1] यथा न्यायं समिद्धं पावकं तदा । अथ तां देवदेवेशो अंशुमाली ददर्श ह ॥ रूपयौवनसंपन्नां ततः कामवशं गतः । चिंतयामास तन्वंगीं कथं तां विभजे ह्यहं ॥ अनया विधुतो

[1] Aut विहरंतीं legendum est, aut versus deest.